5de JAARGANG. CURAÇAO DEN 1n DECEMBER 1888. N° 257

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.
UITSLUITENDE AGENTEN VOOR EUROPA:
P. JOLY & J. MARTIN,
66, RUE LAFAYETTE, PARIJS.
C. LEUCHS & Co.
17. BARRETT'S GROVE, LONDEN.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un anunçio di 1 té 7 regel, fl. 050, cada regel mas fl. 0,07½.

Een waardig protest.

Maar zelden heeft Nederland de eer door het Buitenland naar waarheid en waardig beoordeeld te worden en waar men er het oog op laat vallen is het doorgaans om het van de een of andere bespottelijke zijde ten toon te stellen.

Een hoogst loffelijke uitzondering hierop maakt de *Moniteur de Rome*, die in een artikel tintelend van sympathie over Nederland een waardig oordeel velt. De aanleiding tot dit artikel, waarin hij er aan herinnert, wat Nederland voor de katholieke Kerk en den Paus gedaan heeft, vond hij in het verslag der Vergadering van Katholieken in October te Rotterdam gehouden. Voozeker zullen onze Lezers met genoegen van de akten dezer vergadering kennis nemen.

Uitgenoodigd door het Nederlandsch-Belgisch-Zouaven-comité kwamen den 22 der vorige maand een aantal Katholieken uit verschillende plaatsen van Nederland te Rotterdam bijeen, om hun geencenschappelijke katholieke belangen te hooren bespreken en te protesteeren tegen het onrecht den Paus en den kerkelijken staat aangedaan.

De vergadering werd gepresideerd en met een kort woord geopend door den heer P. Willemse Czn., die allen een hartelijk welkom toeriep en het woord gaf aan den Zeereerw. heer J. W. Brouwers, door het comité uitgenoodigd. 't Is bijna onmogelijk om diens redevoering in korte trekken weer te geven; iedere poging daartoe blijft verre beneden zijn bezielend woord dat van geestdrift vlamde.

God is almachtig, ving hij aan, Hij spare nog lang Z. M. onzen geëerbiedigden Koning Willem III en Z. H. onzen hooggeschatten opperherder Paus Leo XIII.

In de groote zaal der Sociëteit *Harmonie* kon het eerste accoord van de woorden des Spr. niets anders zijn dan een accoord van volle Harmonie des harten, dan een accoord van liefde, dat in de zielen zijner hoorders voor Vaderland en Moederkerk trilde. Deze accoorden zullen bij de Katholieken steeds in de volmaakste harmonie zijn, vooral op den dag, waarop de Kerk over de geheele wereld aan de geloovigen de woorden van Christus voorhoudt: "Geeft den keizer wat des keizers is, Gode wat Godes is."

Overeenkomstig die harmonie zal Spr. een drietal tonen, geheel in overeenstemming met dat accoord doen hooren, en wel: 1°. Geeft den keizer wat des keizers 2°. geeft God wat Godes is, en 3°. geeft Gods Kerk wat Gods Kerk toekomt.

Evenals de vorige spreker zal ook Spr. den mond laten zeggen wat op des harten grond ligt. Wij kunnen niet nalaten de namen te laten weêrgalmen van een drietal wakkere mannen, Van Hogendorp, Van Limburg Stirum en Van der Duyn van Maasdam, wien roem en dankbaarheid toekomt en die wij zullen eeren in al hunne nakomelingen. Zij hebben openlijk gestreden voor het recht. — Wij waren echter getuigen van een andere daad. Die had niet openlijk plaats, maar ondermijnde heimelijk het recht. Gewapend met het moderne beginsel van het *natuurlijk recht op natuurlijke grenzen*, is men van Piemont getrokken over den Rubicon, misschien langs een omweg, langs de roovershoolen der Calabruzzen en heeft men de grenzen van de Kerkelijke Staten geschonden. Deze hadden evenals Nederland natuurlijke grenzen, doch die erkende men niet, alleen die van Italië.

Men zegt dat een beginsel 100.000 man sterk is. Men heeft dat beginsel met groen en bloemen bedekt, om het slangennest, dat er onder school niet te doen zien.

Wij hebben thans niet te bewijzen, dat Nederland natuurlijke grenzen bezit, maar wel, dat genoemd beginsel is een kind der groote dwaling onzer eeuw: het naturalisme.

Spr. zal aantoonen dat het naturalisme is op godsdienstig gebied doodend voor God en godsdienst; op politiek gebied de ondergang voor Nederland; op zedelijk gebied de uitroeiing van het huisgezin en op sociaal gebied het verderf der maatschappij.

Het naturalisme is de vergoding van de menschelijke natuur en rede; het erkent niets buiten den mensch; geen sprake van het bestaan van God, van het bestaan der ziel, van een leerend gezag, geen hoogere orde. Deze definitie van het naturalisme heeft Z. H. onze beminde Paus Leo XIII klaar en duidelijk uiteengezet in zijn nooit volprezen Encycliek over de sekte der vrijmetselarij. Waar de Paus gesproken heeft, behoeft geen verder bewijs geleverd.

Het beginsel van het natuurlijke recht op natuurlijke grenzen wordt door de liberale pers toegejuicht, en somwijlen ook onnadenkend door Nederlanders herhaald, maar weet men dan niet dat dit beginsel het doodvonnis is van Nederland? Spr. vraagt niet of men liberaal, of men anti-revolutionair, of men Katholiek, maar of men Nederlander is.

Dan volgt de vraag of men rechtschapen is: want dan moet men ook de toepassing veroordeelen en bestrijden van het natuurlijk recht op de Kerkelijke Staten, op den rechtmatigen eigendom van den Paus, want doet men dat niet, dan is men geen Nederlander noch oprecht. Al wie den troon van Leo XIII ondermijnt, ondermijnt den troon van Willem III. Onze zonen zijn niet naar de slagvelden van Italië gegaan, om te gaan avonturen, maar ter verdediging van het recht, en daarom mag Neêrlands leeuw fier zijn op den leeuwenmoed der Zouaven.

Hij, die het beginsel van natuurlijke grenzen erkent voor de Kerkelijke Staten, ondermijnt met de eene hand den troon van Leo XIII en met de andere dien van Willem III. De liberale partij in Nederland heeft zich daaraan ook schuldig gemaakt, toen zij, al was het dan ook maar met enkele stemmen meerderheid, de gezantschapspost bij den Paus afschafte.

Wanneer nu een betere regeering aan het roer is, willen wij het wel aan hare prudentie overlaten dit onrecht te herstellen; wij eischen niet dat zulks dadelijk plaats hebbe, doch wij willen het overal doen hooren, dat het den wensch is van Nêerlands Katholieken dat het geschiede.

Met weerzin slaan wij het verder levendig betoog der redevoering over om nog een enkelen blik op haar praktisch gedeelte te werpen.

Wat zullen wij doen, zoo vervolgde spr. na een korte pauze zijne rede, die als het ware bij elk woord van de geestdrift getuigde, waarmede hij bezield was, een waarin de vergadering deelde, wat zullen wij doen, en hoe zullen wij het doen om tegen het valsche beginsel der natuurlijke grenzen Nederland en de Kerkelijke Staten te verdedigen?

Wat zullen wij doen betrekkelijk ons Vaderland?

Wij zullen gelijk in het verleden, alom verkondigen, wat spr. eens in den eenvoudige dorpskerk geschreven vond: *honorificate regem*: eert den Koning, die het zwaard draagt om gerechtigheid te eeren en het kwaad te straffen. Strijdend als soldaten van God,—en dat zegt meer dan als die eens konings van deze wereld—zijn wij bereid voor het Vaderland te geven, alles wat God kan verlangen.

Klein is ons volk in getal, maar Europa moet weten, dat ons volk aaneengesloten is als een regiment Zouaven. Als een vijand ons overwint, hetgeen God verhoede, dan bieden wij hem niets; wij zullen hem niets overleveren dan een land, dat hij kan plunderen, en een volk, dat hij kan vermoorden.

Men moge zeggen, dat wij kerken gebouwd hebben, scholen gesticht, men moge zeggen, dat wij een talrijke schare van liefdezusters hebben, maar niet alleen die scholen, die kerken, die zusters van liefde zullen Nederland redden van den ondergang. De zilveren sieraden onzer kerken zullen wij, als het moet, gebruiken voor lood onzer soldaten!

Wat kunnen wij voor de Kerkelijke Staten doen? Helaas, wij kunnen niet doen wat wij willen! Hoe velen onzer zouden dit wenschen! O konden wij dat doen! Wij kunnen de geschiedenis niet vooruitloopen, het uur der zegepraal niet verhaasten, dat echter komen zal gelijk vroeger, gelijk onlangs. Maar bedenken wij, dat, gelijk een Franschman eens zeide: *l'Eglise a Dieu pour Elle, et Dieu l'éternité.*

Leve Windhorst! roept spr, in vervoering uit. Windhorst heeft een voorbeeld gegeven, dat mocht, dat moest

FEUILLETON.

DOS AMIGOE.

II. CONSCIENCE.

—o—

(*Siguimentoe.*)

Di golpi el a puntra e jonkman;

"Asina, bo a bini aki sin speranza riba mi generosidad?"

„¡Cincoe cientoe frank!" e jonkman dici. „¿Hende ta doena asina tantoe placa na un desconocí?"

„Ta berde, ta hopi placa..... ¡Desgraciadoc, kiko bo a haci!......¿Doena bo? No, no, lo mi no doena bo é."

„Mi ta comprende esai, dokter."

„Ma si mi fia bo e placa?"

„Lo bo fia mi," e jonkman a exclama coe un rajo di speranza den su wowonan. „¡Cincoe cientoe frank, o cieloe!"

„Laga mi corda un poco...... Lo bo doena bo patron e cincoe cientoe frank, sin papia mi un palabra di bo desgracia. Asina bo mama lo no sabi nada i lo é primi bo coe alegría den su braza. Bo honor lo ta salbá...... i bo, wardando recuerdo di bo falta den bo concensji, lo sigui manera promé riba caminda di birtud, lo bo percura pa bo bon mama, i lo bo conserva no solamente bo nomber, ma tambe bo coerazon, limpi di toer mancha. ¿No ta berde. koe lo bo ta i keda un homber honrado?"

„O, dokter," — e jonkman a grita coe lágrima den su wowo. — „Bo a doena mi mama bida. Lo bo salba nos awor di berguenza, i mi alma di maldicion eterna.... ¿I lo mi deshonra bo bondad celestial, bo beneficio grandioso coe mi comportacion. ¡Ah, pordon, pordon, bisa mi, koe bo no ta kere mi asina maloe i baho!"

E dokter a habri un lessenaar i el a pone algun placa di oro riba mesa, bisando:

„Ata, mi ta fia bo cincoe cientoe frank."

E ora-ai numa e jonkman por a kere na un fortuna koe é no a spera; un gritoe di alegría a sali for di su pechoe i el a cai na roedia na pia di e dokter. Mr. Christiaans tabata busca di no tende su gradicimentoe; ma e jonkman tabata lastra tras di dje, é tabata braza su roedianan i muha su pianan coe lágrima. Mientras tantoe é tabata papia algun palabra, asina ardiente i animá den su reconocementoe, koe tabata parce, como si é tabata adora e homber noble, koe a bolbe doené su honor i su bida.

E dokter a lamté, bisando:

„Lo bo paga mi e cincoe cientoe frank manera ta combini bo mas......"

„Toer loena algo." — e jonkman a interrumpié — „nos lo spaar pam for di nos boca i traha manera catiboe, pa....."

„No, asina no..... No contradicí mi, bo meste obedece mi..... Durante promé dos anja, lo bo biba coe economía i pone algo un banda, sin kita nada necesario for di bo mama ni bo mes. Corda e fecha-aki bon; mi tambe lo noté. Despues di e tempoe-ai lo bo bini, pa doena mi lo ke bo a spaar. i, si e placa no ta completoe, anto nos lo aregla di ki manera lo bo paga mi sobrá. Bai awor i siguí bo carrera coe ánimo. Den fondo bo coerazon ta bon ainda, bo amor pa bo mama ta inspira mi simpatía pa bo. Si bo keda honrado i cumpli coe bo obligacion, lo mi stima bo semper."

E jonkman a jega te na porta, ma ai el a bolbe keda para, el a cohe manoe di su bienhechor i suntjé. E ora-ai, forsá pa e dokter, el a sali coe un coerazon, koe tabata bati di alegria i di gratitud.

"Te despues, Willem Hoofs, te despues;" dokter Christiaans a grité tras di su lomba.

IV.

Hopi luna a pasa sin koe e dokter a tende nada di Willem Hoofs; apesar di koe muchoe be é tabata corda com lo tabata bai coe su protegido, nunca el a doena ningun paso sin embargo pa satisface su curiosidad.

Un dia por fin el a mira e jonkman ta bini di aleuw riba caja, i como a parcé koe Willem su direccion tabata riba dje, é tabata spera di miré di acerca i el a preparé pa ricibié coe algun palabra di carinjo.

Mr. Christiaans tabata ganjá den su speranza; Willem a drenta un otro caja i desaparece. ¿Por ta koe e jonkman no a reconoce su bienhechor? Ma algun siman despues e dokter a bolbe contra Willem riba caja. E biaha-aki Willem a reconoce su bienhechor; ma ora el a mira e dokter, el a duda un momentoe i despues el a jega para na bentana di un pakoes coe su lomba pa caja. Dokter Christiaans, mirando koe Willem a sconde p'é, a pasa ketoe bai. Comportacion di e jonkman a moles tié hopi, hasta é tabata sintié ofendé. ¿Lo el a proteha un ingrato? ¿lo ta koe el a pordona un crimen i sacrifica cincoe cientoe frank pa salba un jonkman sin coerazon, koe awor caba ta haci manera koe é no conocé? Asina dokter Christiaans tabata puntra su mes curpa, ma na mes tempoe su generosidad a bolbe trankilizé poco-poco. El a coeminza corda, koe un sintimentoe natural di bergüenza lo por a haci Willem Hoofs bira lomba p'é; poeisé e jonkman tabatin miedoe, koe su salbador lo tabata asina imprudente di papia coe n'é riba caja di a-

hij geven; hij moest een onrecht uitboeten. Had het Duitsche volk 20 jaren vroeger gedaan wat Nederland gedaan heeft en zijne zonen ter verdediging van 's Pausen rechten naar Rome gezonden, dan had Duitschland niet te boeten gehad...maar toen sliep Duitschland. Het moest eerst wakker worden geschud; het moest ontwaken uit den droom over den Staat der *Intelligens*.

God laat somwijlen toe, dat voor een tijd de keizer boven Zijn Stedehouder wordt gesteld. Dit hebben wij gezien in de geschiedenis van Napoleon. Niets is welsprekender dan de waarheid, die uit het graf van Napoleon spreekt. Toen hij stierf op een rots, ging de Paus zegepralend naar Rome, waarbij alle volkeren der aarde lofzangen hielden ter eere van den Stedehouder van Christus.

God alleen weet, welk lot dezen Paus beschoren is; maar zijn wederrechtelijke verdrukking mogen wij niet zonder protest aanzien. Heden zijn de blikken van alle Katholieken in Nederland gevestigd op Rotterdam; zij willen vernemen wat hier geschied is, tot verdediging der rechten van den Paus.

Spr. stelt voor de volgende resolutiën aan te nemen en die langs schriftelijken weg ter kennis te brengen van Mgr. Rampolla, den staatssecretaris van Z. H. den Paus.

"De Nederlandsche Katholieken vergaderd te Rotterdam, verklaren bij deze ten aanhoore van God en Vaderland:

"1°. dat zij het nieuwe politiek beginsel van NATUURLIJK RECHT OP NATUURLIJKE GRENZEN even revolutionnair en goddeloos achten in zijne toepassing op de Kerkelijke Staten, als het onrechtvaardig, revolutionnair en goddeloos zou zijn in eene gelijke toepassing op het Koninkrijk der Nederlanden en dat zij als ware anti-revolutionnairen dit revolutionnair beginsel veroordeelen, verafschuwen en altijd zullen bestrijden;

"2°. dat zij de zaak van den Paus, overeenkomstig de verklaringen van HH. DD. HH. de Bisschoppen van Nederland en die van de overige Katholieke wereld, beschouwen als het eerste, als het hoogste, als het algemeen belang van alle Katholieken, vooral van alle Katholieke kiezers en alle Katholieke gekozenen;

"3°. dat zij evenals de Duitsche Katholieken, vergaderd te Freyburg, en zelfs in hunne eigen bewoordingen protesteeren tegen de berooving van den Paus;

"4°. dat zij evenals de Duitsche Katholieken proclameeren de noodzakelijkheid van eene wereldlijke souvereiniteit en van een territoriaal bezit voor den Paus;

"5° dat zij volgens plicht in den Paus de macht erkennen om beslissende uitspraak te doen betrekkelijk dat territoriaal bezit, maar dat zij voor alsnog zich ook ten plicht rekenen om steunend op Gods gebod alle geoorloofde middelen te laten gelden om de geheele teruggave der ontnomene Kerkelijke Staten uit de handen der revolutie op te vorderen."

Met daverend applaus schonk de vergadering hare onverdeelde goedkeuring aan deze motie.

Met de spreuk *Vindicamus hereditatem patrem nostrorum:* Verdedigen wij het erfdeel onzer vaderen, besloot hij zijne rede. God beware Leo XIII en Willem III!

Thans schenen de bevalsbetuigingen die ook herhaaldelijk de rede des sprekers hadden onderbroken, tot geen einde te komen.

De president der vergadering achtte zich door deze welsprekende toejuichingen ontslagen van het brengen van een woord van dank. Hij hoopte, dat binnen twee maanden dezelfde spreker ter voortzetting der heden begonnen beweging wederom hier ter stede zich zal doen hooren en spoorde allen aan, met geestdrift het feest te vieren van Neêrlands vrijheid en die ook te blijven eischen voor den Paus.

Ook deze woorden werden warm toegejuigt, waarna de vergadering uiteenging.

Tijdens de vergadering werden de volgende telegrammen verzonden.

„Aan Z. M. den Koning

De talrijkste vergadering van Holland's katholieken, die ooit in Rotterdam plaats gehad heeft en saamgekomen is om te protesteeren tegen het onrecht, dat Rome wordt aangedaan, biedt aan Neerland's Koning en Koninklijk Huis de eerbiedige betuiging harer onwrikbare aanhankelijkheid met den heilwensch, dat God Almachtig nog vele jare moge bewaren Neerland's heil in Neerland's Koningshuis.

WILLEMSE, *President*,"

Hierop werd het volgende antwoord ontvangen:

Heer WILLEMSE, *president der Vergadering van Katholieken*,
ROTTERDAM.

Zijne Majesteit draagt mij op der vergadering Hoogstdeszelfs dank over te brengen voor de betuigingen van verknochtheid en voor den heilwensch, den Koning aangeboden.

De Adjudant van Dienst,
VAN DE POLL."

Mgr. RAMPOLLA, *Cardinal-secretaire d'Etat de Sa Sainteté Léon XIII*.
ROME.

Les Catholiques hollandais réunis en assemblée la plus nombreuse, qui ait jamais eu lieu à Rotterdam, proclame sous le regard de Dieu vouloir défendre à jamais contre la révolution et le faux principe des frontières naturelles les droits de la patrie néerlandaise, les droits de l'Église Catholique et tous les droits du Pape-Roi Léon XIII.

Au nom de l'assemblée,
L'Abbé BROUWERS.

Vertaald antwoord: *Den Zeer Eerw. Heer Brouwers*. ROTTERDAM.

De H. Vader zegt den Hollandschen Katholieken, te dier stede vergaderd, dank voor hunne kinderlijke hulde en schenkt ieder hunner uit den grond des harten den apostolischen zegen.

N. Kard. RAMPOLLA.

NIEUWSBERICHTEN.

NEDERLAND.

— Met sympathie herdenken de Nederlandsche bladen de overleden vorstin van Waldeck-Pyrmont, moeder van H. M. de koningin.

Zij was geboren 12 Aug. 1831 en was de dochter van wijlen Wilhelm, hertog van Nassau. Uit haar echt met prins George Victor van Waldeck-Pyrmont zijn vijf kinderen gesproten, van welke H. M. onze koningin de oudste is.

De overige kinderen zijn: de vorstin von Bentheim; de hertogin van Albany (weduwe van prins Leopold van Groot-Brittannië); de bijna 24-jarige erfprins Frederik en de 15-jarige prinses Elisabeth.

Volgens de Berlijnsche *Kreuszeitung* gaf de toestand der 57-jarige vorstin reeds den 25 Oct. jl. reden tot groote bezorgdheid. Zij was sedert den 29e. jl. ernstig ziek ten gevolge van eene longontsteking en bevond zich te Pyrmont, waar zij den laatsten tijd voor hare gezondheid vertoefde. De vorst en de erfprins van Waldeck-Pyrmont waren den 25 jl. op een telegraphisch bericht naar Pyrmont overgekomen: 's vorsten lijfarts was reeds den 30 jl. uit Arolsen ontboden.

Den 27 jl. in den voormiddag ontving koningin Emma de droevige tijding en onmiddellijk daarna werd de vlag, die altijd op het Loo van het paleis wappert, halfstok geheschen, en het gebouw ten teeken van rouw gesloten. Nog denzelfden dag droegen H. M. de koningin en de prinses rouwkleeding.

Op last des konings heeft het Hof voor elf weken den rouw aangenomen.

HH. MM. de koning en de koningin hebben zich bij de begrafenisplechtigheid doen vertegenwoordigen door den vice-admiraal jhr. J. van Capellen, chef van 's konings Militaire Huis, en den kamerheer baron Taets van Amerongen, die den 29 naar Arolsen zijn vertrokken.

De omstandigheden verhinderden H. M. de koningin zelve naar Waldeck te reizen.

Te 's Gravenhage zijn de koninklijke paleizen gesloten.

— Volgens de laatste berichten blijkt de ongesteldheid des konings volstrekt niet van ernstigen aard te zijn en is de hooge patiënt reeds weer beterende. Z. M. heeft reeds den 29en weder zijn gewone werkzaamheden verricht. In de *Staats Crt.* zullen voortaan berichten over 's Konings toestand geplaatst worden, om het verspreiden van valsche tijdingen tegen te gaan.

— In de pas verschenen aflevering van het *Volapukabled zenodik* No. 95 schrijft de Zeereerw. heer Schleyer:

„Men zegt dat iemand lang zal leven als hij valschelijk gezegd is, gestorven te zijn. Diensvolgens zal ik waarschijnlijk nog lang leven, want sedert kort is in veel couranten bericht dat ik gestorven ben. Gode zij dank! ik *leef* nog. Weliswaar ben ik in het begin van September zeer ziek geweest en heb de Sacramenten der stervenden ontvangen. Maar ik ben hersteld door de voortreffelijke baden van het Zwitsersche Baden, ten huize van den heer Borsinger. Ik dank alle vrienden, die mij in hun brieven en telegrammen naar Constanz hun innige deelneming hebben betuigd. Opnieuw heb ik gezien, dat ik een groote menigte van vrienden bezit, die mij voortdurend zeer liefhebben.

(*D. Ct.*)

BUITENLAND.

Italie.— Het kardinaals-consistorie is voor de maand December vastgesteld. De benoeming van Mgr. Annibale Machi tot kardinaal is zeker.

—De *Oss. Rom.* is gemachtigd te verklaren, dat het door zekere bladen meegedeeld bericht, als zouden de bewakers en paters van het H. Land voor hunne scholen het Italiaansch protectoraat aangevraagd en verkregen hebben, volkomen valsch is.

—De Berlijnsche correspondent van het *Hbl. van Antw.* bericht dat een Staatsman hem een brief heeft getoond van een persoon uit graaf Herbert Von Bismarck's gevolg. De persoon verzekert daarin, dat graaf Herbert bij het bezoek van keizer Wilhelm aan den Paus de veelbesproken woorden: *nu of nooit* niet tegen Mgr. Machi heeft gezegd, en dat van geheel het vooral met prins Heinrich geen woord waar is, en ook niet waar kon zijn, wijl alles vooraf geregeld was en stipt op den bepaalden tijd geschiedde.

De geheele geschiedenis is slechts een verzinsel van de liberale *Capitan Fracassa* en werd natuurlijk door de liberale pers en de liberale correspondenten gretig overgenomen en overgeseind als pure waarheid.

De vertrouwbaarheid der liberale bladen en correspondenten in hunne verhalen over de reis zal hierdoor niet vermeerderen.

Overigens wat aan "*The Standard*" — naar de *Curac. Crt.* aanhaalt — of aan welk blad ook moge geseind zijn, de officieele verklaring der Munchener nunciatuur en de daarop gevolgde nota van den Paus zelven, die beide het tegendeel verzekeren, zijn ons in deze grootere waarborg dan de onpartijdigste correspondentie.

—Berichten uit de provincie Abruzzo melden, dat in Pescara, Castellamaro dell' Adriatice, Montesilvano en Citta San Angelo groote overstroomingen hebben plaats gehad, waarbij verscheidene personen omkwamen en groote schade aangericht werd.

Ook Teramo en Trami zijn overstroomd; bij eerstgenoemde stad zakten onderscheidene huizen in en kwamen vier personen om het leven. Te Pescara verdronken drie personen, en is de aangerichte schade zèer groot.

Alle gemeenschap langs de wegen en spoorwegen is afgesneden.

— De heer Merine is, naar luid van eene dépêche uit Parijs, tot Fransch gezant bij het Quirinaal benoemd.

---

suntoe di cual su tenementoe secretoe su honor i felicidad di su mama ta depende. Com koe ta, si e jonkman bai cerca e dokter na tempoe fihá i trece sea parti ó toer e placa koe el a fié, anto ja no tin nada di papia di su comportacion. Probablemente é tabata biba honrado i activo, i lo por a cumpli coe e condecion poné; pasobra dokter Christiaans a observa, koe é tabata bisti coe decencia i coe cuidao. For di e dia-ai e dokter no a contra su protegido mas i el a caba koe lubidé casi completamente. Ademas otro circunstancia i muchoe mas importancia a kita su atencion foi lo ke a pasa pa ocupé completamente coe lo ke ta pasa.

Napoleon, emperador di Francesnan, a marcha riba Rusia coe un egército di mas di mei milion soldá i trinta mil cabai, i despues el a apoderé di capital Moscou. Noticianan di e triunfo briljantenan-ai, koe a sigui riba otro asina lihé, a jena Europa coe admiracion ó co, spantoe, ma na toer caso nan a conmove animo di toer hende profundamente.

Ainda e dokter tabatin un otro razon di ta ansjá i esai tabata un asuntoe enteramente personal. Su jioe Bernard a gana amor di senjorita Veronica Wouters. Pa falta di ocasion pa mira otro i papia coe otro hopi tempoe largoe, nan toer dos tabata na duda di nan stimacion un na otro; ma por fin nan a confesa otro nan deseo i nan a priminti otro fidelidad eterna. Despues di esai Bernard a encarga su papa pa bai pidi senjor Christiaans manoe di su jioe p'é.

Ora dokter Christiaans a papia coe senjor Wouters, esaki no a moestra ningun admiracion; si, é mes a bisa, koe Bernard tabata un jonkman juicioso i di bon coerazon, sigur capaz pa haci Verónica feliz; ma como comerciante, koe conoce balor i birtud di placa, senjor Wouters tabatin pa costumbre di calcula parti material di toer cos coe muchoe calma i frialdad. Promé di doena e dokter algun respondi, é kier a sabi ki dote Bernard lo a haja di su tata. Como Verónica no tabatin sino un roeman mohé, lo el a bin hereda seis ó sjete mil frank. Na su casamentoe su papa lo a doené cien mil frank, i, segun é, no por a sosode di otro manera sino koe Bernard meste tabatin mes tantoe.

E palabranan-ai a mata dokter Christiaans. ¡Cien mil frank! E no tabata sigur koe toer lo ke é tabatin tin tantoe balor. Ademas, é no por a deshereda Bernard su roeman mohé; ni tampoco é no por a laga su mohé i é mes keda sin nada.

Desgraciadamente p'é, senjor Wouters tabatin idea, koe dokter Christiaans tabata muchoe mas ricoe di lo ke e kier a pasa p'é. Airiba nan a bin tin palabra coe otro i nan a separa for di otro hopi mal contentoe. E dokter a bai cas coe e noticia tristoe, di koe no tabata coe di cerda riba un casamentoe den Bernard coe Verónica; tabata un cos absolutamente imposible.

Cuantoe koe é tabata sufri coe pena di su jioe, dokter Christiaans no por a judé. Tabata un golpi duroe di suerte, ma como no tabatin otro manera di haci, nan mester a busca di soporta e adversidad coe pacensji.

Tristeza i continue pidimentoe di e jioenan a bolbe trece e tatanan cerca otro despues di algun tempoe. Senjor Wouters a bisa koe é kier a haci un sacrificio, pa consola i haci gustoe di su jioe, koe tabata desesperá. Lo el a baha binti mil frank i contenté coe un dote di ochenta mil frank. Dokter Christiaans no por a acepta esai tampoco, hasta ora senjor Wouters a haci su exigencia menos. E tabata afirma i repeti, koe é no por a doena su jioe sino trinta mil frank.

E ofrecementoe-ai tabata, parce e comerciante ridiculo; é no tabatin intencion, é dici, di condena su jioe na un bida di probeza i sufrimentoe. Si dokter no kier a acepta pa doena por lo menos setenta mil frank, é por a considera e asuntoe como definitivamente kibrá.

Dokter Christiaans tabata stima su jioe masjá i Bernard tabata merece esai; pasobra é tabata un berdadero bon mucha i é tambe tabatin muchoe aprecio pa su familia. Nan speranza di mas boenita nan tabatin riba dje, i ja nan a gradici Dios caba di antemano pa e felicidad i honor, di cual nan lo a toca parti coe n'e casamentoe briljante.

E dokter tabatin muchoe pena di bolbe bai kibra coerazon di su pober Bernard coe un noticia asina terribel, ma é no por a haci lo ke ta imposibel, i mashe ora é mira lágrima di su jioe lo el a abandona toer cos, como esposo i como tata é no por a expone su mohé i su otro jioe na miseria. Asina anto é tabata considera e casamentoe, asina ardientemente deseá, como completamente malográ i el a comunica e conviccion tristoe-ai na su esposa i na su jioe-mohé. Solamente Bernard tabatin speranza ainda, koe coo tempoe suerte lo tabata mas favorable p'é. Senjorita Verónica a doena bida i forza na su speranza, sigurando é un Dia Domingo, na salimentoe foi misa, koe lo é bira su nóvia sigur, ó sino, nunca lo é casa coe otro hende.

(*E ta sigui.*)

—o—

Frankrijk.—Naar de *Indép. Belge* uit diplomatiek Italiaansche bron wil vernomen hebben, zou iedere poging van Frankrijk om Tunis te annexeeren het onmiddellijk optreden van het drievoudig verbond ten gevolge hebben. In de verbonden tusschen Duitschland en Oostenrijk met Italië moet dit geval uitdrukkelijk als een *casus foederis* zijn opgenomen.

—Frankrijk zal zich eindelijk van een welverdiende blaam zuiveren.

Aan Jeanne d' Arc, de Maagd van Orleans, die Frankrijk in een zijner critiekste oogenblikken van den ondergang redde, doch slechts met ondank beloond werd, zal te Rouaan, waar zij op den brandstapel het leven liet, een grootsch standbeeld worden opgericht.

Het monument zal een der grootste van het land zijn; het voetstuk zal eene oppervlakte van 126 vierkante voeten beslaan en het geheel eene hoogte van 27 meter hebben.

Tafereelen uit het herdersleven zullen het onderste gedeelte versieren, terwijl het beeld der heldin onder een koepel zal staan en boven haar hoofd de aartsengel Michaël, uit den hemel dalende, afgebeeld zal zijn.

Het monument zal door rijke mozaïeken van veelkleurig marmer versierd worden.

— Bij de verkiezingen voor de departementen van Var, is Clusery tot afgevaardigde gekozen. Clusery is een oud-lid van de Commune en is N.-Amerikaan van geboorte; zijne verkiezing zal om deze laatste reden voor nietig verklaard worden.

— Ondanks zijne schorsing als afgevaardigde heeft Wilson zich in de Kamer vertoond. De Kamer zal daaromtrent eene wet maken.

— Lanessan heeft bij de Kamer van Afgevaardigden een wetsontwerp ingediend, strekkende om de kosten van het leger in Tonkin tot een millioen frank te verminderen. Floquet heeft verklaard dat de aanneming van dat ontwerp als een votum van wantrouwen in de regeering beschouwd zou worden.

— Het gerucht doet de ronde, dat de regeering strenge maatregelen beraamt om de orde te handhaven tijdens de manifestatiën, die morgen, 2 December, te Parijs zullen plaats hebben, bij gelegenheid van den verjaardag van den staatsgreep.

— De begrootings-commissie uit de Kamer van Afgevaardigden heeft besloten de regeering te interpelleeren omtrent de behoefte van een billioen franks voor de verdediging der grenzen.

Spanje.—De bewoners van Madrid maken zich druk over de vraag, of keizer Wilhelm hunne stad de eer van zijn bezoek zal komen aandoen. Het begon er inderdaad naar te lijken, dat de reislustige vorst het zelfs dezen winter niet te Berlijn zou uithouden. Volgens de Madridsche bladen zal hij de hoofdstad in den loop van het aanstaande seizoen verlaten, om een bezoek af te leggen aan de hoven van Madrid en Lissabon. Zij beweren voorts, dat de Duitsche gezant den minister van Buitenlandsche Zaken in kennis heeft gesteld met dit voornemen van zijn souverein, en dat de minister daarvan in den kabinetsraad mededeeling heeft gedaan. Indien het echter waar is, wat de laatste Europeesche couranten melden, dat de Keizer voornemens is den winter in Berlijn door te brengen, dan konden hun plannen tot een prachtige ontvangst des Keizers weleens in duigen vallen.

Over het algemeen wordt dit bezoek in Spanje zeer gunstig opgenomen (behalve natuurlijk door de republikeinsche partij), mits het alleen de beteekenis hebbe van eene daad van hoffelijkheid jegens de koningin-regentes. Men vreest echter, dat het de bedoeling des keizers is, om te trachten, Spanje zich te doen aansluiten bij het drievoudig verbond. De liberalen hebben daarnaar wel ooren, en zij werken ten gunste hiervan met te wijzen op den steun, dien men in zake Marokko hierdoor tegen Frankrijk krijgt. De republikeinen echter, vol sympathie voor de naburige republiek, verzetten zich tegen alle denkbeeld tot eene vijandelijke houding — of hoe men die wil noemen — tegen haar. En die liberale regeering zal zich niet tegen deze meening durven verzetten, omdat zij al zwak genoeg staat en volstrekt niet eenige verdere verdeeldheid tusschen de haar steunende partijen wenscht. Zij zucht wel, dat hierdoor eene schoone gelegenheid voorbijgaat, om Spanje tot den rang van groote Mogendheid te verheffen, maar dit helpt haar niet. Zij vreest ook, de Katholieken te heviger tegen zich in het harnas te jagen; dezen zien, in welk een ongelukkige verhouding jegens den Paus het Oostenrijksche keizerhuis gekomen is door het drievoudig verbond, waarvan koning Humbert een der contractanten is. Verondersteld, dat Spanje als vierde macht in den bond toetrad, dan zou koningin Christina eveneens in diezelfde geenszins benijdenswaardige positie geplaatst zijn.

Maar afgezien nog van de partijverhoudingen, zal de heer Sagasta niet durven toetreden, omdat het volk in het algemeen geenszins Duitschgezind is, hetgeen ten duidelijkste gebleken is, toen de Carolinen-quaestie pas ontstond. Wel is dit geen overwegend bezwaar, want ook de Italianen waren Franschgezind en hadden grooten afkeer van de *Tedesci*, en met diplomatie en pressie van hoogerhand kan men soms een ommekeer in de openbare meening totstandbrengen,— maar een bezwaar is het altijd, en een grooter, naarmate de Spanjaarden zeer vasthoudend van karakter zijn.

Wat Portugal aangaat, daaromtrent zijn geene tijdingen ingekomen. Is het Wilhelm's doel, ook met dit land eene overeenkomst aan te gaan, dan zal dit gemakkelijker kunnen geschieden dan met Spanje, want dom Luis ziet volstrekt niet tegen het bezwaar der Romeinsche quaestie op; hij is gehuwd met eene zuster van koning Humbert. 't Zal Duitschland's bedoeling echter niet zijn, een klein land als Portugal in den bond op te nemen; wellicht dat er zekere schikkingen worden getroffen omtrent neutraliteit in geval van oorlog, evenals zulks met Denemarken is geschied.

—Het ministerie schijnt gevallen. Buiten Martos en den Markies van Havana hebben ook andere leden van het oude Kabinet geweigerd zitting te nemen in het nieuwe.

Het nieuwe wetsontwerp van algemeen stemrecht geeft recht van stemmen aan allen die burgerlijke en militaire rechten bezitten, der Regeering de bevoegdheid overlatende om de plaats der stemopneming en den duur der wetgeving te bepalen.

De constitueerende ex-ministers hebben zich ten huize van Alonzo Martinez vergaderd om dit nieuwe wetsontwerp te bespreken en hebben besloten zich daartegen te verzetten.

Senatoren, afgevaardigden en de voornaamste leden der conservatieve partij zijn bijeengekomen; Cánovas heeft eene redevoering gehouden waarin hij verklaard heeft dat hij de regeering niet langer ondersteunen kan en dat het noodzakelijk is dat men zich heftig tegen het algemeen stemrecht verzette.

Bij de samenkomst der Cortes zal Sagasta het daartoe strekkende wetsontwerp onmiddellijk indienen.

— De minister van Justitie en Manterions, ex-president van het Hooggerechtshof, bestudeeren de wijze, waarop het wetsontwerp tot invoering van het algemeen stemrecht, dat bij de Cortes zal worden ingediend, in behandeling zal worden gebracht. De democratische leden van het Kabinet zijn ontevreden over den weinig liberalen geest, die bij de bespreking van het ontwerp voorzit.

— De conservatieven zullen Moret, minister van Binnenlandsche Zaken aanvallen, wegens zijn geringen ijver om de manifestatiën tegen Cánovas del Castillo tegen te gaan.

Duitschland. — De kosten van keizer Wilhelm's reis naar Weenen en Rome bedragen ongeveer 800.000 Mark. De geldsommen, welke aan de bedienden der bezochte hoven uitgedeeld werden, bereiken een aanzienlijke som, en ook de meegenomen geschenken vertegenwoordigen eene buitengewone waarde. De keizer nam uit Berlijn mede: 80 diamanten ringen, 150 zilveren orden, 50 doekspelden, 30 met diamanten bezette halskettingen, 6 prachtige eere-sabels, 3 groote photografiën van hem en zijne familie, in verguld lijsten, 30 gouden horloges met kettingen, 600 cigarenkokers en 50 met diamanten bezette roode en zwarte Adelaars-orden.

— Te Berlijn is men van oordeel, dat Bismarck met zijne vervolging tegen Geffcken voornamelijk ten doel heeft, den bezitters van andere dagboeken schrik aan te jagen en alle verdere openbaarmaking te voorkomen, daar het zeker is, dat nog verscheidene dagboeken in handen zijn van personen buiten Bismarck's bereik en wel de deelen, welke handelen over het regentschap van den kroonprins na den aanslag in 1870, en over den *Culturkampf*.

De openbaarmaking van deze twee deelen zou Bismarck nog veel minder bevallen; hij zou in dat geval een harde pil te slikken hebben.

— De Keizer heeft den Rijksdag op den 22en. Nov. geopend. Zijne openingsrede, die met groote belangstelling tegemoet gezien werd is vol beloften ten opzichte van het behoud van den vrede.

Engeland. — Graaf Hartzfeldt, de Duitsche gezant te Londen, heeft zich korte geleden bijna iederen dag naar het *Foreign Office* begeven, in de hoop, lord Salisbury te ontmoeten, die zich echter te Hatfield ophield. De mededeeling, welke hij te doen had, moet klaarblijkelijk belangrijk zijn geweest, omdat hij weigerde ze den ondergeschikten ambtenaren toe te vertrouwen.

Lord Salisbury, die van deze bezoeken verwittigd werd, kwam naar Londen en had met den Duitschen gezant een langdurig onderhoud.

Men denkt, dat graaf Hatzfeldt zich heeft beklaagd over den onbeperkten verkoop in Engeland van Keizer Frederiks dagboek en het geschrift van dr. Mackenzie. Ook zou hij zich er over hebben beklaagd, dat het *British Medical Journal* facsimiles van autografische aanteekeningen van keizer Frederik heeft gepubliceerd, waarin dr. Bergmann beschuldigd wordt den keizer mishandeld te hebben, en welker openbaarmaking dr. Mackenzie verboden was.

— Baron Hirsch heeft 25 millioen franks geschonken om de Israelitische scholen in Galicië te ondersteunen.

— Parnell heeft in het Lagerhuis verklaard, dat hij de Ashburne-wet goedkeurt, in den zin, dat zij den pachters het recht van grondbezit schenkt; doch in de praktijk is deze wet, door verkeerde opvatting, eerder voordeelig voor de grondbezitters dan voor de pachters. Hij zeide ook zich tegen de uitbreiding dier wet te verzetten, zoolang zij niet beter toegepast wordt en besloot zijn rede met de verklaring, dat men het nationaal gevoelen moet raadplegen.

Eene motie van Parnell betreffende de uitbreiding van genoemde wet is, volgens een later bericht, door het Lagerhuis verworpen.

— Eenige parlementsleden zullen bij de rechtbanken worden aangeklaagd wegens het bevreesd maken van Iersche pachters.

Turkije. — Belangrijker dan Wilhelm's verblijf te Lissabon zal waarschijnlijk dat te Constantinopel in het volgende jaar zijn. De Oostersche quaestie zal daar wel het hoofdpunt van bespreking uitmaken.

Merkwaardig, dat juist deze geruchtmakende quaestie de oorzaak is van bescherming der Katholieke Kerk door de Muzelmansche autoriteiten. Turkije is zeer bevreesd voor het toenemen van den Russischen invloed, die vooral bevorderd wordt door het godsdienstig leven der schismatieken. Thans heeft de minister van Binnenlandsche Zaken den provincialen gouverneurs eene aanschrijving gezonden, waarin hij hun er op wijst, dat de autoriteiten diengenen der Gregoriaansche Armeniërs, welke tot de Katholieke Kerk willen overgaan, volstrekt geene moeilijkheden in den weg mogen leggen. Integendeel, zegt de vizier, het is hun plicht, in zulke gevallen den betrokken personen zulks zooveel mogelijk te vergemakkelijken. — Men herinnert zich, hoezeer de Sultan de goede verstandhouding met den patriarch der Katholieke Armeniërs, Mgr. Azarian, op prijs stelt, hetgeen nog onlangs bleek bij dezes bezoek aan den Grooten Heer.

Griekenland. — Men meldt de verloving van Prinses Alexandra van Griekenland met den Grootvorst Paul van Rusland.

N.-Amerika. — In Canada is een nieuw departement opgericht, nl. een ministerie van Landbouw, waaraan groote behoefte was, dewijl genoemde tak van bestaan zeer belangrijk is in Canada. Tot minister aan dat departement is benoemd een pastoor, de Zeereerw. heer Labelle, die sedert twintig jaren aan het hoofd staat der kolonisatie in Quebec (eene provincie, bijna zoo groot als geheel Frankrijk) en met zijne uitgebreide kennis van den landbouw het land de grootste diensten heeft bewezen.

— Naar luid van berichten uit Washington heeft de heer Perry Belmont, lid van het Congres en President van het departement van Buitenlandsche Zaken, en zoon van den vertegenwoordiger der Rotschilds in de Ver. Staten, de Amerikaansche legatie te Madrid aangenomen. Hij zal trachten het Amerikaansch Spaansch handelsverdrag ten einde te brengen.

—o—

Falsificacion di Historia.

—o—

IX.

Estado no-casá di pader i hendenan di combentoe.

(*Fin*).

Un otro argumento, koe nos ta tende coe frecuencia cerca nos enemigoenan, ta, koe celibato ta debilita moral, é ta mata spiritu di hende i é ta stroba toer berdadero progreso. E pretencion-ai ta asina mentira, asina directamente na contradiccion coe historia, koe hasta un teólogo protestant di Alemania a rechasé i apela na su refutacion na siguiente palabranan di e gran historiador Luden: " Engeneral ta hustamente estado no-casá di clérigonan a doena nos e tesoronan di mas grandi di bida: CIENCIA I CIVILISACION. Celibato a contribui principalmente pa doena Iglesia e unidad i coe n'e unidad-ai e forza, koe é tabatin mester pa resisti contra violencia di arma i haci menos e opresion grandi, coe cual feudalismo tabata haci bida asina pisá den Edad-Media. Ta estado nocasá di clérigonan a libra mundoe Germánieo di e desgracia di un casta di pader hereditario." ¿ Na kende berdaderamente e pueblonan, koe ta glorifica nan awe di ta na cabez di civilisacion, tin di gradici e lugá privilegiá-ai den historia? Na pader i monge no-casánan, koe a hiba Cristianismo pa nan, e bálsamo, koe a penetra den toer circunstancia di nan bida. Ta ningun hende menos koe e célebre Protestant: Johannes von Müller, koe ta atribui influencia decisivo di celibato na combersion di rasa Germániconan. "Benedictinonan" — Guizot dici — " a cultiva suelo di Europa." "Un combentoe" — Thiery ta scirbi na su turno — " no tabata solamente un lugá di oracion i meditacion, ma tambe un asilo semper habrí contra atake di bárbaronan." Nan tabata conserva boekinan i nan tabata un school pa cultivacion di ciencianan; den nan murajanan tabatin lugá pa toer sorto di eficio i nan tabata rondoná di tera plantá, koe meste tabata considerá como modelo di agricultura. Mignet i Cibrario ta jáma combentoenan: "e gran república agronómico, industrial i científiconan" "Toer agricultura bon reglá" — asina Roscher ta testimonia — "a sali di combentoenan, koe tabata school no solamente di combersion spiritual, ma tambe di toer berdadera civilizacion. Ta combontoenan a intruduci cultivacion di paloe di fruta den Noruega: institucion Lombárdicanan pa muhamentoe di tera a sali major parti for di clérigonan." Tres octava parte di Francia su cuidadnan debe nan origen na mongenan. I manera tabata promé asina ta te awe. Te den nos dianan-aki misionario catolica no-casánan no ta solamente predicadó di Evangelio di Cristoe, ma tambe habrídó di caminda pa civilizacion den pueblonan di mas salvagenan den hoekinan di mas retirá di mundoe, mientras koe fruta di trabao di misionario protestant casánan, apesar di muchoe placa koe nan por disponé di dje, ta relativamente insignificante. Tin Protestant mes koe ta mira i reconoce esai. Un órgano principal di Mision protestantnan a saca for di e hechoai e conclusion masjá hustoe, koe "pa misionarionan tin bon resultado di nan trabao estado di abstenencia ta un condicion indispensable."

¿ Kende ta esnan koe a carga flanbeuw luminoso di ideal i di ciencia

hij geven; hij moest een onrecht uitboeten. Had het Duitsche volk 20 jaren vroeger gedaan wat Nederland gedaan heeft en zijne zonen ter verdediging van 's Pausen rechten naar Rome gezonden, dan had Duitschland niet te boeten gehad...maar toen sliep Duitschland. Het moest eerst wakker wordeu geschud; het moest ontwaken uit den droom over den Staat der *Intelligenz.*

God laat somwijlen toe, dat voor een tijd de keizer boven Zijn Stedehouder wordt gesteld. Dit hebben wij gezien in de geschiedenis van Napoleon. Niets is welsprekender dan de waarheid, die uit het graf van Napoleon spreekt. Toen hij stierf op een rots, ging de Paus zegepralend naar Rome, waarbij alle volkeren der aarde lofzangen hielden ter eere van den Stedehouder van Christus.

God alleen weet, welk lot dezen Paus beschoren is; maar zijn wederrechtelijke verdrukking mogen wij niet zonder protest aanzien. Heden zijn de blikken van alle Katholieken in Nederland gevestigd op Rotterdam; zij willen vernemen wat hier geschied is, tot verdediging der rechten van den Paus.

Spr. stelt voor de volgende resolutiën aan te nemen en die langs schriftelijken weg ter kennis te brengen van Mgr. Rampolla, den staatssecretaris van Z. H. den Paus.

"De Nederlandsche Katholieken vergaderd te Rotterdam, verklaren bij deze ten aanhoore van God en Vaderland:

"1°. dat zij het nieuwe politiek beginsel van NATUURLIJK RECHT OP NATUURLIJKE GRENZEN even revolutionnair en goddeloos achten in zijne toepassing op de Kerkelijke Staten, als het onrechtvaardig, revolutionnair en goddeloos zou zijn in eene gelijke toepassing op het Koninkrijk der Nederlanden en dat zij als ware anti-revolutionnairen dit revolutionnair beginsel veroordeelen, verafschuwen en altijd zullen bestrijden;

"2°. dat zij de zaak van den Paus, overeenkomstig de verklaringen van HH. DD. HH. de Bischoppen van Nederland en die van de overige Katholieke wereld, beschouwen als het eerste, als het hoogste, als het algemeen belang van alle Katholieken, vooral van alle Katholieke kiezers en alle Katholieke gekozenen;

"3°, dat zij evenals de Duitsche Katholieken, vergaderd te Freyburg, en zelfs in hunne eigen bewoordingen protesteeren tegen de berooving van den Paus;

"4°. dat zij evenals de Duitsche Katholieken proclameeren de noodzakelijkheid van eene wereldlijke souvereiniteit en van een territoriaal bezit voor den Paus;

"5° dat zij volgens plicht in den Paus de macht erkennen om beslissende uitspraak te doen betrekkelijk dat territoriaal bezit, maar dat zij voor alsnog zich ook ten plicht rekenen om steunend op Gods gebod alle geoorloofde middelen te laten gelden om de geheele teruggave der ontnomene Kerkelijke Staten uit de handen der revolutie op te vorderen."

Met daverend applaus schonk de vergadering hare onverdeelde goedkeuring aan deze motie.

Met de spreuk *Vindicamus hereditatem patrem nostrorum:* Verdedigen wij het erfdeel onzer vaderen, besloot hij zijne rede. God beware Leo XIII en Willem III!

Thans schenen de bevalsbetuigingen die ook herhaaldelijk de rede des sprekers hadden onderbroken, tot geen einde te komen.

De president der vergadering achtte zich door deze welsprekende toejuichingen ontslagen van het brengen van een woord van dank. Hij hoopte, dat binnen twee maanden dezelfde spreker ter voortzetting der heden begonnen beweging wederom hier ter stede zich zal doen hooren en spoorde allen aan, met geestdrift het feest te vieren van Neêrlands vrijheid en die ook te blijven eischen voor den Paus.

Ook deze woorden werden warm toegejuigt, waarna de vergadering uiteenging.

Tijdens de vergadering werden de volgende telegrammen verzonden.

„Aan Z. M. den Koning

De talrijkste vergadering van Holland's katholieken, die ooit in Rotterdam plaats gehad heeft en saamgekomen is om te protesteeren tegen het onrecht, dat Rome wordt aangedaan, biedt aan Neerland's Koning en Koninklijk Huis de eerbiedige betuiging harer onwrikbare aanhankelijkheid met den heilwensch, dat God Almachtig nog vele jare moge bewaren Neerland's heil in Neerland's Koningshuis.

WILLEMSE, *President,"*

Hierop werd het volgende antwoord ontvangen:

Heer WILLEMSE, *president der Vergadering van Katholieken,*
ROTTERDAM.

Zijne Majesteit draagt mij op der vergadering Hoogstdeszelfs dank over te brengen voor de betuigingen van verknochtheid en voor den heilwensch, den Koning aangeboden.

De Adjudant van Dienst,
VAN DE POLL."

Mgr. RAMPOLLA, *Cardinal-secretaire d'Etat de Sa Sainteté Léon XIII.*
ROME.

Les Catholiques hollandais réunis en assemblée la plus nombreuse, qui ait jamais eu lieu à Rotterdam. proclame sous le regard de Dieu vouloir défendre à jamais contre la révolution et le faux principe des frontières naturelles les droits de la patrie néerlandaise, les droits de l'Église Catholique et tous les droits du Pape-Roi Léon XIII.

Au nom de l'assemblée,
L'Abbé BROUWERS.

Vertaald antwoord: *Den Zeer Eerw. Heer Brouwers.* ROTTERDAM.

De H. Vader zegt den Hollandschen Katholieken, te dier stede vergaderd, dank voor hunne kinderlijke hulde en schenkt ieder hunner uit den grond des harten den apostolischen zegen.

N. Kard. RAMPOLLA.

NIEUWSBERICHTEN.

NEDERLAND.

— Met sympathie herdenken de Nederlandsche bladen de overleden vorstin van Waldeck-Pyrmont, moeder van H. M. de koningin.

Zij was geboren 12 Aug. 1831 en was de dochter van wijlen Wilhelm, hertog van Nassau. Uit haar echt met prins George Victor van Waldeck-Pyrmont zijn vijf kinderen gesproten, van welke H. M. onze koningin de oudste is.

De overige kinderen zijn: de vorstin von Bentheim; de hertogin van Albany (weduwe van prins Leopold van Groot-Brittannië); de bijna 24-jarige erfprins Frederik en de 15-jarige prinses Elisabeth.

Volgens de Berlijnsche *Kreuzzeitung* gaf de toestand der 57-jarige vorstin reeds den 25 Oct. jl. reden tot groote bezorgdheid. Zij was sedert den 29e. jl. ernstig ziek ten gevolge van eene longontsteking en bevond zich te Pyrmont, waar zij den laatsten tijd voor hare gezondheid vertoefde. De vorst en de erfprins van Waldeck-Pyrmont waren den 25 jl. op een telegraphisch bericht naar Pyrmont overgekomen: 's vorsten lijfarts was reeds den 30 jl. uit Arolsen ontboden.

Den 27 jl. in den voormiddag ontving koningin Emma de droevige tijding en onmiddellijk daarna werd de vlag, die altijd op het Loo van het paleis wappert, halfstok geheschen, en het gebouw ten teeken van rouw gesloten. Nog denzelfden dag droegen H. M. de koningin en de prinses rouwkleeding.

Op last des konings heeft het Hof voor elf weken den rouw aangenomen.

HH. MM. de koning en de koningin hebben zich bij de begrafenisplechtigheid doen vertegenwoordigen door den vice-admiraal jhr. J. van Capellen, chef van 's konings Militaire Huis, en den kamerheer baron Taets van Amerongen, die den 29 naar Arolsen zijn vertrokken.

De omstandigheden verhinderden H. M. de koningin zelve naar Waldeck te reizen.

Te 's Gravenhage zijn de koninklijke paleizen gesloten.

— Volgens de laatste berichten blijkt de ongesteldheid des konings volstrekt niet van ernstigen aard te zijn en is de hooge patiënt reeds weer beterende. Z. M. heeft reeds den 29en weder zijn gewone werkzaamheden verricht. In de *Staats Crt.* zullen voortaan berichten over 's Konings toestand geplaatst worden, om het verspreiden van valsche tijdingen tegen te gaan.

— In de pas verschenen aflevering van het *Volapukabled zenodik* No. 95 schrijft de Zeereerw. heer Schleyer:

„Men zegt dat iemand lang zal leven als hij valschelijk gezegd is, gestorven te zijn. Diensvolgens zal ik waarschijnlijk nog lang leven, want sedert kort is in veel couranten bericht dat ik gestorven ben. Gode zij dank! ik *leef* nog. Weliswaar ben ik in het begin van Septemher zeer ziek geweest en heb de Sacramenten der stervenden ontvangen. Maar ik ben hersteld door de voortreffelijke baden van het Zwitsersche Baden, ten huize van den heer Borsinger. Ik dank alle vrienden, die mij in hun brieven en telegrammen naar Constanz hun innige deelneming hebben betuigd. Opnieuw heb ik gezien, dat ik een groote menigte van vrienden bezit, die mij voortdurend zeer liefhebben.

(*D. Ct.*)

BUITENLAND.

Italie.— Het kardinaals-consistorie is voor de maand December vastgesteld. De benoeming van Mgr. Annibale Machi tot kardinaal is zeker.

—De *Oss. Rom.* is gemachtigd te verklaren, dat het door zekere bladen medegedeeld bericht, als zouden de bewakers en paters van het H. Land voor hunne scholen het Italiaansch protectoraat aangevraagd en verkregen hebben, volkomen valsch is.

—De Berlijnsche correspondent van het *Hbl. van Antw.* bericht dat een Staatsman hem een brief heeft getoond van een persoon uit graaf Herbert Von Bismarck's gevolg. De persoon verzekert daarin, dat graaf Herbert bij het bezoek van keizer Wilhelm aan den Paus de veelbesproken woorden: *nu of nooit* niet tegen Mgr. Machi heeft gezegd, en dat van geheel het voorval met prins Heinrich geen woord waar is, en ook niet waar kon zijn, wijl alles vooraf geregeld was en stipt op den bepaalden tijd geschiedde.

De geheele geschiedenis is slechts een verzinsel van de liberale *Capitan Fracassa* en werd natuurlijk door de liberale pers en de liberale correspondenten gretig overgenomen en overgeseind als pure waarheid.

De vertrouwbaarheid der liberale bladen en correspondenten in hunne verhalen over de reis zal hierdoor niet vermeerderen.

Overigens wat aan "*The Standard*"— naar de *Curac. Crt.* aanhaalt — of aan welk blad ook moge geseind zijn, de officieele verklaring der Munchener nunciatuur en de daarop gevolgde nota van den Paus zelven, die beide het tegendeel verzekeren, zijn ons in deze grootere waarborg dan de onpartijdigste correspondentie.

—Berichten uit de provincie Abruzzo melden, dat in Pescara, Castellamaro dell' Adriatice, Montesilvano en Citta San Angelo groote overstroomingen hebben plaats gehad, waarbij verscheidene personen omkwamen en groote schade aangericht werd.

Ook Teramo en Trami zijn overstroomd; bij eerstgenoemde stad zakten onderscheidene huizen in en kwamen vier personen om het leven. Te Pescara verdronken drie personen, en is de aangerichte schade zeer groot.

Alle gemeenschap langs de wegen en spoorwegen is afgesneden.

— De heer Merine is, naar luid van eene dépêche uit Parijs. tot Fransch gezant bij het Quirinaal benoemd.

---

suntoe di cual su tenementoe secretoe su honor i felicidad di su mama ta depende. Com koe ta, si e jonkman bai cerca e dokter na tempoe fihá i trece sea parti ó toer e placa koe el a fié, anto ja no tin nada di papia di su comportacion. Probablemente é tabata biba honrado i activo, i lo por a cumpli coe e condecion poné; pasobra dokter Christiaans a observa, koe é tabata bistí coe decencia i coe cuidao. For di e dia-ai e dokter no a contra su protegido mas i el a caba koe lubidé casi completamente. Ademas otro circunstancia i muchoe mas importancia a kita su atencion foi lo ke a pasa pa ocupé completamente coe lo ke ta pasa.

Napoleon, emperador di Francesnan, a marcha riba Rusia coe un egército di mas di mei milion soldá i trinta mil cabai, i despues el a apoderé di capital Moscou. Noticianan di e triunfo briljantenan-ai, koe a sigui riba otro asina lihé, a jena Europa coe admiracion ó co, spantoe, ma na toer caso nan a conmove animo di toer hende profundamente.

Ainda e dokter tabatin un otro razon di ta ansjá i esai tabata un asuntoe enteramente personal. Su jioe Bernard a gana amor di senjorita Veronica Wouters. Pa falta di ocasion pa mira otro i papia coe otro hopi tempoe largoe, nan toer dos tabata na duda di nan stimacion un na otro; ma por fin nan a confesa otro nan deseo i nan a priminti otro fidelidad eterna. Despues di esai Bernard a encarga su papa pa bai pidi senjor Christiaans manoe di su jioe p'é.

Ora dokter Christiaans a papia coe senjor Wouters, esaki no a moestra ningun admiracion; sí, é mes a bisa, koe Bernard tabata un jonkman hnicioso i di bon coerazon, sigur capaz pa haci Verónica feliz; ma como comerciante, koe conoce balor i birtud di placa, senjor Wouters tabatin pa costumbre di calcula parti material di toer cos coe muchoe calma i frialdad. Promé di doena e dokter algun respondi, é kier a sabi ki dote Bernard lo a haja di su tata. Como Verónica no tabatin sino un roeman mohé, lo el a bin hereda seis ó sjete mil frank. Na su casamentoe su papa lo a doené cien mil frank, i, segun é, no por a sosode di otro manera sino koe Bernard meste tabatin mes tantoe.

E palabranan-ai a mata dokter Christiaans. ¡Cien mil frank! E no tabata sigur koe toer lo ke é tabatin tin tantoe balor. Ademas, é no por a deshereda Bernard su roeman mohé; ni tampoco é no por a laga su mohé i é mes keda sin nada.

Desgraciadamente p'é, senjor Wouters tabatin idea, koe dokter Christiaans tabata muchoe mas ricoe di lo ke e kier a pasa p'é. Airiba nan a bin tin palabra coe otro i nan a separa for di otro hopi mal contentoe. E dokter a bai cas coe e noticia tristoe, di koe no tabata cos di corda riba un casamentoe den Bernard coe Verónica; tabata un cos absolutamente imposible.

Cuantoe koe é tabata sufri coe pena di su jioe, dokter Christiaans no por a judé. Tabata un golpi duroe di suerte, ma como no tabatin otro manera di haci, nan mester a busca di soporta e adversidad coe pacensji.

Tristesa i continuo pidimentoe di e jioenan a bolbe trece e tatanan cerca otro despues di algun tempoe. Senjor Wouters a bisa koe é kier a haci un sacrificio, pa consola i haci gustoe di su jioe, koe tabata desesperá. Lo el a baha binti mil frank i contenté coe un dote di ochenta mil frank. Dokter Christiaans no por a acepta esai tampoco, hasta ora senjor Wouters a haci su exigencia menos. E tabata afirma i repeti, koe é no por a doena su jioe sino trinta mil frank.

E ofrecementoe-ai tabata, parce e comerciante ridículo; é no tabatin intencion, é dici, di condena su jioe na un bida di probeza i sufrimentoe. Si dokter no kier a acepta pa doena por lo menos setenta mil grank, é por a considera e asuntoe como definitivamente kibrá.

Dokter Christiaans tabata stima su jioe masjá i Bernard tabata merece esai; pasobra é tabata un berdadero bon mucha i é tambe tabatin muchoe aprecio pa su familia. Nan speranza di mas boenita nan tabatin riba dje, i ja nan a gradici Dios caba di antemano pa e felicidad i honor, di cual nan lo a toca parti coe n'e casamentoe briljante.

E dokter tabatin muchoe pena di bolbe bai kibra coerazon di su pober Bernard coe un noticia asina terribel, ma é no por a haci lo ke ta imposibel, i maske ora é mira lágrima di su jioe lo el a abandona toer cos, como esposo i como tata é no por a expone su mohé i su otro jioe na miseria. Asina anto é tabata considera e casamentoe, asina ardientemente deseá, como completamente malográ i el a comunica e conviccion tristoe-ai na su esposa i na su jioe-mohé. Solamente Bernard tabatin speranza ainda, koe ceu tempoe suerte lo tabata mas favorable p'é. Senjorita Verónica a doena bida i forza na su speranza, sigurando é un Dia Domingo, na salimentoe foi misa, koe lo é bira su novia sigur, ó sino, nunca lo é casa coe otro hende.

(*E ta sigui.*)

———0———

Frankrijk.—Naar de *Indép. Belge* uit diplomatiek Italiaansche bron wil vernomen hebben, zou iedere poging van Frankrijk om Tunis te annexeeren het onmiddellijk optreden van het drievoudig verbond ten gevolge hebben. In de verbonden tusschen Duitschland en Oostenrijk met Italië moet dit geval uitdrukkelijk als een *casus foederis* zijn opgenomen.

—Frankrijk zal zich eindelijk van een welverdiende blaam zuiveren.

Aan Jeanne d' Arc, de Maagd van Orleans, die Frankrijk in een zijner critiekste oogenblikken van den ondergang redde, doch slechts met ondank beloond werd, zal te Rouaan, waar zij op den brandstapel het leven liet, een grootsch standbeeld worden opgericht.

Het monument zal een der grootste van het land zijn; het voetstuk zal eene oppervlakte van 126 vierkante voeten beslaan en het geheel eene hoogte van 27 meter hebben.

Tafereelen uit het herdersleven zullen het onderste gedeelte versieren, terwijl het beeld der heldin onder een koepel zal staan en boven haar hoofd de aartsengel Michaël, uit den hemel dalende, afgebeeld zal zijn.

Het monument zal door rijke mozaïeken van veelkleurig marmer versierd worden.

— Bij de verkiezingen voor de departementen van Var, is Clusery tot afgevaardigde gekozen. Clusery is een oud-lid van de Commune en is N.-Amerikaan van geboorte; zijne verkiezing zal om deze laatste reden voor nietig verklaard worden.

— Ondanks zijne schorsing als afgevaardigde heeft Wilson zich in de Kamer vertoond. De Kamer zal daaromtrent eene wet maken.

— Lanessan heeft bij de Kamer van Afgevaardigden een wetsontwerp ingediend, strekkende om de kosten van het leger in Tonkin tot een millioen frank te verminderen. Floquet heeft verklaard dat de aanneming van dat ontwerp als een votum van wantrouwen in de regeering beschouwd zou worden.

— Het gerucht doet de ronde, dat de regeering strenge maatregelen beraamt om de orde te handhaven tijdens de manifestatiën, die morgen, 2 December, te Parijs zullen plaats hebben, bij gelegenheid van den verjaardag van den staatsgreep.

— De begrootings-commissie uit de Kamer van Afgevaardigden heeft besloten de regeering te interpelleeren omtrent de behoefte van een billioen franks voor de verdediging der grenzen.

Spanje.—De bewoners van Madrid maken zich druk over de vraag, of keizer Wilhelm hunne stad de eer van zijn bezoek zal komen aandoen. Het begon er inderdaad naar te lijken, dat de reislustige vorst het zelfs dezen winter niet te Berlijn zou uithouden. Volgens de Madridsche bladen zal hij de hoofdstad in den loop van het aanstaande seizoen verlaten, om een bezoek af te leggen aan de hoven van Madrid en Lissabon. Zij beweren voorts, dat de Duitsche gezant den minister van Buitenlandsche Zaken in kennis heeft gesteld met dit voornemen van zijn souverein, en dat de minister daarvan in den kabinetsraad mededeeling heeft gedaan. Indien het echter waar is, wat de laatste Europeesche couranten melden, dat de Keizer voornemens is den winter in Berlijn door te brengen, dan konden hun plannen tot een prachtige ontvangst des Keizers weleens in duigen vallen.

Over het algemeen wordt dit bezoek in Spanje zeer gunstig opgenomen (behalve natuurlijk door de republikeinsche partij), mits het alleen de beteekenis hebbe van eene daad van hoffelijkheid jegens de koningin-regentes. Men vreest echter, dat het de bedoeling des keizers is, om te trachten, Spanje zich te doen aansluiten bij het drievoudig verbond. De liberalen hebben daarnaar wel ooren, en zij werken ten gunste hiervan met te wijzen op den steun, dien men in zake Marokko hierdoor tegen Frankrijk krijgt. De republikeinen echter, vol sympathie voor de naburige republiek, verzetten zich tegen alle denkbeeld tot eene vijandelijke houding—of hoe men die wil noemen—tegen haar. En die liberale regeering zal zich niet tegen deze meening durven verzetten, omdat zij al zwak genoeg staat en volstrekt niet eenige verdere verdeeldheid tusschen de haar steunende partijen wenscht. Zij zucht wel, dat hierdoor eene schoone gelegenheid voorbijgaat, om Spanje tot den rang van groote Mogendheid te verheffen, maar dit helpt haar niet. Zij vreest ook, de Katholieken te heviger tegen zich in het harnas te jagen: dezen zien, in welk een ongelukkige verhouding jegens den Paus het Oostenrijksche keizerhuis gekomen is door het drievoudig verbond, waarvan koning Humbert een der contractanten is. Verondersteld, dat Spanje als vierde macht in den bond toetrad, dan zou koningin Christina eveneens in diezelfde geenszins benijdenswaardige positie geplaatst zijn.

Maar afgezien nog van de partijverhoudingen, zal de heer Sagasta niet durven toetreden, omdat het volk in het algemeen geenszins Duitschgezind is, hetgeen ten duidelijkste gebleken is, toen de Carolinen-quaestie pas ontstond. Wel is dit geen overwegend bezwaar, want ook de Italianen waren Franschgezind en hadden grooten afkeer van de *Tedesci*, en met diplomatie en pressie van hoogerhand kan men soms een ommekeer in de openbare meening totstandbrengen,—maar een bezwaar is het altijd, en een grooter, naarmate de Spanjaarden zeer vasthoudend van karakter zijn.

Wat Portugal aangaat, daaromtrent zijn geene tijdingen ingekomen. Is het Wilhelm's doel, ook met dit land eene overeenkomst aan te gaan, dan zal dit gemakkelijker kunnen geschieden dan met Spanje, want dom Luis ziet volstrekt niet tegen het bezwaar der Romeinsche quaestie op; hij is gehuwd met eene zuster van koning Humbert. 't Zal Duitschland's bedoeling echter niet zijn, een klein land als Portugal in den bond op te nemen; wellicht dat er zekere schikkingen worden getroffen omtrent neutraliteit in geval van oorlog, evenals zulks met Denemarken is geschied.

—Het ministerie schijnt gevallen. Buiten Martos en den Markies van Havana hebben ook andere leden van het oude Kabinet geweigerd zitting te nemen in het nieuwe.

Het nieuwe wetsontwerp van algemeen stemrecht geeft recht van stemmen aan allen die burgerlijke en militaire rechten bezitten, der Regeering de bevoegdheid overlatende om de plaats der stemopneming en den duur der wetgeving te bepalen.

De constitueerende ex-ministers hebben zich ten huize van Alonzo Martinez vergaderd om dit nieuwe wetsontwerp te bespreken en hebben besloten zich daartegen te verzetten.

Senatoren, afgevaardigden en de voornaamste leden der conservatieve partij zijn bijeengekomen; Cánovas heeft eene redevoering gehouden waarin hij verklaard heeft dat hij de regeering niet langer ondersteunen kan en dat het noodzakelijk is dat men zich heftig tegen het algemeen stemrecht verzette.

Bij de samenkomst der Cortes zal Sagasta het daartoe strekkende wetsontwerp onmiddellijk indienen.

— De minister van Justitie en Manterions, ex-president van het Hooggerechtshof, bestudeeren de wijze, waarop het wetsontwerp tot invoering van het algemeen stemrecht, dat bij de Cortes zal worden ingediend, in behandeling zal worden gebracht. De democratische leden van het Kabinet zijn ontevreden over den weinig liberalen geest, die bij de bespreking van het ontwerp voorzit.

— De conservatieven zullen Moret, minister van Binnenlandsche Zaken aanvallen, wegens zijn geringen ijver om de manifestatiën tegen Cánovas del Castillo tegen te gaan.

Duitschland. — De kosten van keizer Wilhelm's reis naar Weenen en Rome bedragen ongeveer 800.000 Mark. De geldsommen, welke aan de bedienden der bezochte hoven uitgedeeld werden, bereiken een aanzienlijke som, en ook de meegenomen geschenken vertegenwoordigen eene buitengewone waarde. De keizer nam uit Berlijn mede: 80 diamanten ringen, 150 zilveren orden, 50 doekspelden, 30 met diamanten bezette halskettingen, 6 prachtige eere-sabels, 3 groote photografiën van hem en zijne familie, in vergulde lijsten, 30 gouden horloges met kettingen, 100 cigarenkokers en 20 met diamanten bezette roode en zwarte Adelaars-orden.

— Te Berlijn is men van oordeel, dat Bismarck met zijne vervolging tegen Geffcken voornamelijk ten doel heeft, den bezitters van andere dagboeken schrik aan te jagen en alle verdere openbaarmaking te voorkomen, daar het zeker is, dat nog verscheidene dagboeken in handen zijn van personen buiten Bismarck's bereik en wel de deelen, welke handelen over het regentschap van den kroonprins na den aanslag in 1870, en over den *Culturkampf*.

De openbaarmaking van deze twee deelen zou Bismarck nog veel minder bevallen; hij zou in dat geval een harde pil te slikken hebben.

— De Keizer heeft den Rijksdag op den 22en. Nov. geopend. Zijne openingsrede, die met groote belangstelling tegemoet gezien werd is vol beloften ten opzichte van het behoud van den vrede.

Engeland. — Graaf Hartzfeldt, de Duitsche gezant te Londen, heeft zich korte geleden bijna iederen dag naar het *Foreign Office* begeven, in de hoop, lord Salisbury te ontmoeten, die zich echter te Hatfield ophield. De mededeeling, welke hij te doen had, moet klaarblijkelijk belangrijk zijn geweest, omdat hij weigerde ze den ondergeschikten ambtenaren toe te vertrouwen.

Lord Salisbury, die van deze bezoeken verwittigd werd, kwam naar Londen en had met den Duitschen gezant een langdurig onderhoud.

Men denkt, dat graaf Hatzfeldt zich heeft beklaagd over den onbeperkten verkoop in Engeland van Keizer Frederiks dagboek en het geschrift van dr. Mackenzie. Ook zou hij zich er over hebben beklaagd, dat het *British Medical Journal* facsimiles van autografische aanteekeningen van keizer Frederik heeft gepubliceerd, waarin dr. Bergmann beschuldigd wordt den keizer mishandeld te hebben, en welker openbaarmaking dr. Mackenzie verboden was.

— Baron Hirsch heeft 25 millioen franks geschonken om de Israelitische scholen in Galicië te ondersteunen.

— Parnell heeft in het Lagerhuis verklaard, dat hij de Ashburne-wet goedkeurt, in den zin, dat zij den pachters het recht van grondbezit schenkt; doch in de praktijk is deze wet, door verkeerde opvatting, eerder voordeelig voor de grondbezitters dan voor de pachters. Hij zeide ook zich tegen de uitbreiding dier wet te verzetten, zoolang zij niet beter toegepast wordt en besloot zijn rede met de verklaring, dat men het nationaal gevoelen moet raadplegen.

Eene motie van Parnell betreffende de uitbreiding van genoemde wet is, volgens een later bericht, door het Lagerhuis verworpen.

— Eenige parlementsleden zullen bij de rechtbanken worden aangeklaagd wegens het bevreesd maken van Iersche pachters.

Turkije.—Belangrijker dan Wilhelm's verblijf te Lissabon zal waarschijnlijk dat te Constantinopel in het volgende jaar zijn. De Oostersche quaestie zal daar wel het hoofdpunt van bespreking uitmaken.

Merkwaardig, dat juist deze geruchtmakende quaestie de oorzaak is van bescherming der Katholieke Kerk door de Muzelmansche autoriteiten. Turkije is zeer bevreesd voor het toenemen van den Russischen invloed, die vooral bevorderd wordt door het godsdienstig leven der schismatieken. Thans heeft de minister van Binnenlandsche Zaken den provincialen gouverneurs eene aanschrijving gezonden, waarin hij hun er op wijst, dat de autoriteiten diegenen der Gregoriaaasche Armeniërs, welke tot de Katholieke Kerk willen overgaan, volstrekt geene moeilijkheden in den weg mogen leggen. Integendeel, zegt de vizier, het is hun plicht, in zulke gevallen den betrokken personen zulks zooveel mogelijk te vergemakkelijken. — Men herinnert zich, hoezeer de Sultan de goede verstandhouding met den patriarch der Katholieke Armeniërs, Mgr. Azarian, op prijs stelt, hetgeen nog onlangs bleek bij dezes bezoek aan den Grooten Heer.

Griekenland. — Men meldt de verloving van Prinses Alexandra van Griekenland met den Grootvorst Paul van Rusland.

N.-Amerika. — In Canada is een nieuw departement opgericht, nl. een ministerie van Landbouw, waaraan groote behoefte was, dewijl genoemde tak van bestaan zeer belangrijk is in Canada. Tot minister aan dat departement is benoemd een pastoor, de Zeereerw. heer Labelle, die sedert twintig jaren aan het hoofd staat der kolonisatie in Quebec (eene provincie, bijna zoo groot als geheel Frankrijk) en met zijne uitgebreide kennis van den landbouw het land de grootste diensten heeft bewezen.

— Naar luid van berichten uit Washington heeft de heer Perry Belmont, lid van het Congres en President van het departement van Buitenlandsche Zaken, en zoon van den vertegenwoordiger der Rotschilds in de Ver. Staten, de Amerikaansche legatie te Madrid aangenomen. Hij zal trachten het Amerikaansch Spaansch handelsverdrag ten einde te brengen.

—o—

Falsificacion di Historia.

—o—

IX.

Estado no-casá di pader i hendenan di combentoe.

(Fin).

Un otro argumento, koe nos ta tende coe frecuencia cerca nos enemigoenan, ta, koe celibato ta debilita moral, é ta mata spiritu di hende i é ta stroba toer berdadero progreso. E pretencion-ai ta asina mentira, asina directamente na contradiccion coe historia, koe hasta un teólogo protestant di Alemania a rechasé i apela na su refutacion na siguiente palabranan di e gran historiador Luden: "Engeneral ta hustamente estado no-casá di clérigonan a doena nos e tesoronan di mas grandi di bida: CIENCIA I CIVILISACION. Celibato a contribui principalmente pa doena Iglesia e unidad i coe n'e unidad-ai e forza, koe é tabatin mester pa resisti contra violencia di arma i haci menos e opresion grandi, coe cual feudalismo tabata haci bida asina pisá den Edad-Media. Ta estado nocasá di clérigonan a libra mundoe Germánico di e desgracia di un casta di pader hereditario." ¿ Na kende berdaderamente e pueblonan, koe ta glorifica nan awe di ta na cabez di civilisacion, tin di gradici e lugá privilegiá-ai den historia? Na pader i monge no-casánan, koe a hiba Cristianismo pa nan, e bálsamo, koe a penetra den toer circunstancia di nan bida. Ta ningun hende menos koe e célebre Protestant: Johannes von Müller, koe ta atribui influencia decisivo di celibato na combersion di rasa Germánicoenan. "Benedictinonan"—Guizot dici—" a cultiva suelo di Europa." "Un combentoe"—Thiery ta scirbi na su turno—" no tabata solamente un lugá di oracion i meditacion, ma tambe un asilo semper habrí contra atake di bárbaronan." Nan tabata conserva boekinan i nan tabata un school pa cultivacion di ciencianan; den nan murajanan tabatin lugá pa toer sorto di oficio i nan tabata rondoná di tera plantá, koe meste tabata considerá como modelo di agricultura. Mignet i Cibrario ta jáma combentoenan: "e gran república agronómico, industrial i cientificonan" "Toer agricultura bon reglá" — asina Roscher ta testimonia — "a sali di combentoenan, koe tabata school no solamente di combersion spiritual, ma tambe di toer berdadera civilizacion. Ta combontoeuan a intruduci cultivacion di paloe di fruta den Noruega: institucion Lombárdicanan pa muhamentoe di tera a sali major parti for di clérigonan." Tres octava parte di Francia su cuidadnan debe nan origen na mongenan. I manera tabata promé asina ta te awe. Te den nos dianan-aki misionario catolica no-casánan no ta solamente predicadó di Evangelio di Cristoe, ma tambe habridó di caminda pa civilizacion den pueblonan di mas salvagenan den hoekinan di mas retirá di mundoe, mientras koe fruta di trabao di misionario protestant casánan, apesar di muchoe placa koe nan por disponé di dje, ta relativamente insignificante. Tin Protestant mes koe ta mira i reconoce esai. Un órgano principal di Mision protestantnan a saca for di e hechoai e conclusion masjá hustoe, koe "pa misionarionan tin bon resultado di nan trabao estado di abstenencia ta un condicion indispensable."

¿ Kende ta esnan koe a carga flanbeuw luminoso di ideal i di ciencia

den curso di siglo cristiannan, hasta den e tempoenan di mas scur? ¿ Durante siglo cristiannan ta hende tabata e gigantenan riba terreno di spiritu? Tabata padernan, koe tabata biba den estado virginal: un San Pablo, un Agustin (combert), un Gregorio di Nazianze, un Tomas di Aquino, un Bonaventura i asina hopi otro mas. Si, ta hustamente combentoenan, residencia di monge no-casánan, a salba ciencia i civilizacion for di decadencia. Lo tabatá un tarea fácil pa jena hopi página coe confesionnan, koe enemigoenan a hací di e influencia salvador, koe pader no-casánan a egerce. For di muchoe confesion nos ta scohe esun-aki so. Jen di admiracion pa combentoenan, Johannes von Müller ta jama nan "institucion sublimenan, koe hende lo no por trece na bida pronto atrobe." "Coe desaparicion di combentoenan," é dici, "henter braza di ciencia lo seca, hopi lugá floreciente lo ta trocá na desierto".... "O, com ardiente mi ta desea pa mi mes asina un combentoe" — é ta exclama ...... "Camindа nan no ta existi mas, meste lamta nan asina pronto posible atrobe."

Na *libertad i independencia política* tambe estado virginal di pader i di hendenan di combentoe a moestra servicio inapreciable. Toer hende ta sinti, koe un pader no-casá, koe no tin ninguu cuidao pa mohé ni pa jioe, por comporté mas liber i independiente contra exigencia arbitrarionan di estado, koe un clérigo casá, koe muchoe be ta tata di un familia grandi i koe, pa doena su jioenan un bon lugá den sociedad, ta obligá di mira den wowo di hopi hende. Historia i experiencia: toer dos ta proba e berdad-ai di un manera koe no por ta contradicí. Mientras clero di West, bibando den estado di celibato, ta conserva nan independencia dilanti di poder temporal i brilja riba toer clase di hende pa nan forza di trabao i pa nan sacrificio, clero casá di Oost a cai pronto for di e altura, riba cual é tabata i bira catiboe di tirano Bizantinonan. Mas dipi ainda clérigo Rusonan a cai, i nan no ta excita sino bofonamentoe i compasion di hende (*). Ata lo ke historia ta sinja nos. Experiencia tambe, hasta di último anjanan, ta sinja nos mes cos. ¿ Den e guerra grandi haci contra nan den Alemania bao di e boenita nomber di *Cultuurkamp*, pader catolicanan lo por a moestra e mes balor, si nan tabata obligá di scucha toer dia na kehamentoe i joramentoe di mohe coe jioe? ¿ Nan lo por a soporta expatriación, miseria i prizón coe tantoe calma? ¿ Nan lo por a defende libertad di Iglesia i libertad di cada hende su consensji coe tantoe forza i salba e libertad-ai asina gloriosamente? Nos ta tribi puntra toer hende sin preocupacion: ¿ Predicadó protestant casánan, si nan a haja nan di e mes circunstancia tristoenan-ai, lo tabata na estado di haci mes sacrificio, di cual nos padernan, di mundoe i di cobmentoe, a doena prueba asina briljante? Lo ta sigur difícil pa doena un respondi afirmativo airiba. I p'esai nos por bisa, koe, humanamente papiá, ta celibato a conserva independencia di Iglesia Católica den Alemania i haci koe clérigo Romanonan no tabata hincá den número di empleadonan Prusiano-real ó Aleman-imperial. Si, e palabranan-aki di Gregorio VII ta contene un berdad profunda: „*Non liberari potest Ecclesia a servitute laicorum, nisi liberentur clerisi ab uxoribus;*" (*Iglesia no por ta librá di esclavitud di legonan* (*poder temporal*), *sino clérigonan no meste ta casá*. I di henter coerazon nos ta bisa huntoe coe Joseph de Maistre: „Alabanza i honor eterno na Gregorio VII i su succesornan, koe a sostene pureza di sacerdocio contra sofismanan di naturaleza, di mal egemplo i di heregíanan,"

Ainda tin un acusación mas, koe Protestantnan ta trece contra estado no-casá di padernan. Segun nan, e preferencia, koe nos ta doena na abstenencia, a haci matrimonio cai na menosprecio. Ma hustamente lo contrario ta berde. „Historia ta moestra"—Dr. Hettinger ta bisa — „com intimamente toer dos, matrimonio i celibato, ta uni. Toer dos tin nan raiz den e mes tera; toer dos ta alimenta nan n'e mes fuente; toer dos ta basá riba e mes gran principio. Toer dos ta maramentoe, koe ningun hende no por kibra nunca,— sea koe un alma unié coe Dios, sea koe dos alma mara nan mutuamente dilanti di Dios. E conocementoe, koe hende a ricibi na momentoe di gracia, *ta keda* berdad, i carrera di bida, koe el a scohe n'e ora ai, *ta keda* obligación, maske nubianan di sensualidad oscurece su spiritu. Por último nos tin den gracia sobrenatural un judanza, koe tin mas poder koe toer excitacion di pasion di un coerazon loco. Protestantismo a caba coe estado virginal i coe n'esai el a los e fundamentoenan, riba cual matrimonio cristian ta basá. Den curso di tempoe error a trece su consecuencia desgraciadoe nan na luz, i Protestestantismo ta busca en vano di contene decadencia di matrimonio, koe dia pa dia ta bira peor. Asina pastor i predicadónan a stop di busca forza superior pa nan mes den práctica di sagrada pureza; asina ideal di pureza no tabata brilja mas den nan bida, nan mes a perde animo unbe, nan palabra a perde forza pa trece otro den pureza. I tempoe sacerdocio virginal, koe *solamente* por'a defende pureza i santidad di matrimonio contra atakenan di hende su arrogancia i pasionnan,— e tempoe-ai tabata kibrá tambe e dam koe a contene profanacion di matrimonio i awa furioso di sensualidad a lastra último fundamentoenan di mas sólido. Legislacion riba matrimonio no a keda sagradoe, sino mientras é tabata den manoe di esnan, koe tabata na estado di huzga circunstancianan di bida koe un bista cla i imparcial. Sí, si Iglesia a pisa riba un balansa humana e forzanan, koe tin den nos naturaleza, si el a observa coe bista humana e dificultad i probabilidadnan di pro i contra, berdaderamente lo é no a kere ni na celibato, ni na indisolubilidad di matrimonio. Ma ta Spiritu di Dios, koe a exhorté i doené forza pa haci e cos, koe no ta na alcance di cálculo humano. For di Reformistanan te na último predicadónan di error ta probá semper, koe hende no por ataca celibato sin ataca santidad di matrimonio huntoe. Bida pura di asina tantoe hende ta un dam, koe ta stroba interes material, sensualidad i ambicion na ganancia di inunda henter bida di hende; celibato ta un continua moestramentoe na cidoe i un testimonio di naturaleza superior di hende (**).

¿Ma kende-asina nos ta puntra na finta esnan koe ta sali como bringadó contra bida di celibato, koe pader i hendenan di combentoe a toema coe nan boluntad liber? Ta enemigoenan di Catolicismo. Coe razon nan ta considera celibato como principal garantia di independencia di padernan, garantia mas fuerte di existencia semper floreciente di e mes Iglesia odiá. P'esai como *di hecho* nan no por destrui e institucion bendicioná-ai, nan ta busca di maté *moralmente* coe nan mentira i calumnianan. Ma esai ta un motiboe di mas pa Iglesia, p'é mantene e estado sagradoe di abstenencia na honor, i na mes tempoe é ta un motiboe poderoso pa Catolicanan, pa nan tin aprecio mas grandi i elevá ainda pa bida virginal di nan padernan.

(*) „Doena un pader catolica un mohé só"—de Coux ta bisa den su curso político—"¿ kiko lo bo haja na su lugá? Un poptji miserabel i baho, coe cual autoridadnan ta hunga; un hende, koe na Rusia ta worde goberná coe carbatji i na otro lugá coe paloe, i koe, manera un páharo hala cortá, no por elevé mas riba cosnan di mundoe."

„Hopi tempoe largoe"—De Maistre ta testimonia—„hopi tempoe largoe mi a studia Cristianismo for di Iglesia Católica. ¿ I kiko mi a haja? Koe clero ta na toer lugá impotente i nan ta tembla pa esnan koe nan meste haci tembla."

(**) Teólogo protestantnan: Hofmann, Popp i Wieze ta doena nada menos koe *trinta* motiboe na fabor di divorcio.

ADVERTENTIEN.